

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Артем Анатолійович ПИЧУРИН,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Здійснення державного контролю у сфері використання інформаційних технологій є складною за своєю сутністю та змістом діяльністю, яка будується на системі відправних начал, вихідних ідей, які прийнято називати принципами. Так, принципи – це керівні ідеї, які мають важливе значення для ефективного функціонування всієї системи норм цієї галузі права. За допомоги принципів не тільки формулюється сучасний державний підхід до правового регулювання сфери соціального забезпечення, а й визначається суть майбутніх правових норм. Принципи – це ідеї, виражені у формі правової норми. Це означає, що принципи є правовими приписами, причому приписами обов'язковими [1, с.54]. А.А. Пухтецька зазначила, що слово «принцип» в європейських країнах почало вживатися ще з часів середньовіччя, беручи своє коріння від давньофранцузького слова «*principe*» та латинського «*principium*», які, у свою чергу, походять від латинського «*princeps*», що означає лідер, імператор [2, с. 11]. До основних характеристик зазначеного терміну автор відносить: 1) принцип як основоположна правда (істина), закон, доктрина або припущення, що об'єднує принцип як загальне правило або стандарт, та принцип як сукупність моральних та етичних стандартів; 2) принцип як визначена наперед політика або спосіб дії; 3) принцип як основа або необхідна якісна складова або елемент, що визначає внутрішню природу або окремі характеристики поведінки; 4) принцип як правило або закон, що стосується функціонування природних феноменів або механічних процесів [2, с. 11].

Отже, принципи здійснення державного контролю у сфері використання інформаційних технологій представляють собою вихідні начала, відправні вимоги, ідею, яка лежить в основі здійснення відповідної контрольної діяльності. Окрім того, принципи формують вектори розвитку даного інституту.

Варто відзначити, що систему принципів здійснення державного контролю у сфері використання інформаційних технологій складає велика кількість засад, які можна поділити на дві групи: загальні та спеціальні. Так, серед загальних принципів слід віднести: верховенство права, законності, справедливості, ефективності, результативності, відповідальності, тощо. Зазначені принципи, як вбачається, носять загальний характер та можуть бути застосовані фактично у будь-якій сфері суспільного життя, а відтак, в межах представленої проблематики приділимо увагу саме принципам спеціальним. До останніх, як вбачається, найбільш доцільно віднести наступні:

- принцип системності контролю, відповідно до якого останній повинен здійснюватись послідовно та охоплювати всі аспекти використання, розробку, впровадження та експлуатацію інформаційних систем;

- комплексність. Як принцип здійснення державного контролю у сфері використання інформаційних технологій вона передбачає: по-перше, в процесі здійснення контрольної діяльності мають розглядатись всі аспекти використання інформаційних технологій; по-друге, залучення різних державних органів, що мають відповідні повноваження;

- принцип прозорості, у відповідності до якого здійснення контролю та його результати повинні бути доступними для громадськості, що сприяє підвищенню довіри до державних органів;

- принцип співмірності, який передбачає, що заходи контролю повинні бути адекватними характеру та масштабу загроз в інформаційній галузі;

- принцип застосування диференційованого підходу. Відповідно до зазначеного принципу контроль повинен враховувати специфіку різних секторів економіки та сфер суспільного життя, в яких інформаційні технології використовуються;

- принцип орієнтації на ризик. В даному контексті увага при здійсненні контролю має приділятися найбільш вразливим об'єктам критичної інфраструктури та сферам, де існує високий ризик кіберзагроз.

У підсумку слід зазначити, що вказані принципи не віднайшли свого належного нормативного врегулювання, а відтак дана прогалина потребує усунення, що значно покращить правозастосовну практику у цій сфері та створить основу для проведення подальших досліджень у цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України : [навч. посіб.] / М. Д. Бойко. К. : «Олан», 2004. 312 с

2. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права та їх запровадження в законодавстві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2009. 214 с.